

1.12.2021
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

Hantering av skadade, förfalskade och misstänkt förfalskade euromynt

1 Bestämmelser om hantering av euromynt

Finlands Bank är officiell utgivare av eurosedlar och euromynt i Finland. Lagen om mynt (216/1998)¹ föreskriver att mynt som är avsevärt skadade inte får användas som betalningsmedel och inte behöver godkännas som betalning. Finlands Bank är skyldig att ta emot ett skadat mynt om dess äkthet med säkerhet kan fastställas. Staten är i sin tur skyldig att lösa in av Finlands Bank utgivna mynt till deras nominella värde. Denna lag trädde i kraft, när Finland i enlighet med fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen införde euron som gemensam valuta.

I rådets förordning (EG) nr 1338/2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning² finns bestämmelser om skyldigheten för kreditinstitut och vissa andra företag som hanterar kontanter att dra in sådana mynt som är eller som de misstänker är falska och överlämna dem till behöriga myndigheter. Artikel 6 i denna förordning utvidgades år 2009 genom rådets förordning (EG) nr 44/2009 på så sätt att skyldigheten att ta falska sedlar och mynt ur omlopp utökades till att utöver kreditinstitut gälla alla övriga ekonomiska aktörer som medverkar i hanteringen och distributionen till allmänheten av sedlar och mynt. Som exempel på övriga aktörer nämns i artikeln växlingskontor, värdetransportföretag samt övriga ekonomiska aktörer, exempelvis näringsidkare och kasinon, som inom ramen för en sekundär verksamhet medverkar i hanteringen och distributionen till allmänheten av sedlar och mynt genom uttagsautomater (bankomater).

Efter ovan nämnda förordningar har hanteringen av mynt preciserats år 2010 genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1210/2010 om äkthetskontroll av euromynt och hantering av euromynt som inte är lämpliga för cirkulation³, nedan "EU:s myntförordning". I EU:s myntförordning finns bestämmelser om indragning av och betalning av ersättning för euromynt som inte är lämpliga för cirkulation (artikel 8), hanteringsavgifter (artikel 9), paketering (artikel 10) och kontroll (artikel 11).

¹ Länk: [lagen om mynt \(216/1998\)](#).

² Länk till den konsoliderade texten: [Rådets förordning \(EG\) nr 1338/2001 av den 28 juni 2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning](#).

³ Länk: [Europaparlamentets och rådets förordning \(EU\) nr 1210/2010 av den 15 december 2010 om äkthetskontroll av euromynt och hantering av euromynt som inte är lämpliga för cirkulation](#).

1.12.2021
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

Europeiskt tekniskt och vetenskapligt centrum (CTSE)⁴ har utfärdat mer ingående riktlinjer för äkthetskontroll av euromynt och hantering av euromynt som inte är lämpliga för cirkulation, länk: [ETSC – Guidelines on the implementation of Regulation \(EU\) No 1210/2010 of the European Parliament and of the Council of 15 December 2010 concerning authentication of euro coins and handling of euro coins unfit for circulation. \(October 2019\).](#)

2 Hantering av euromynt som inte är lämpliga för cirkulation

Artikel 8 i EU:s myntförordning innehåller bestämmelser om indragning av euromynt som också ska iakttas i Finland:

1. Medlemsstaterna ska dra in euromynt som inte är lämpliga för cirkulation.
2. Medlemsstaterna ska betala ersättning för eller byta ut euromynt som blivit olämpliga på grund av lång cirkulation eller genom en olyckshändelse eller som av någon annan anledning har underkänts under äkthetskontrollen.
3. Medlemsstaterna ska se till att euromynt som inte är lämpliga för cirkulation efter indragningen förstörs genom fysisk eller bestående deformation, så att dessa mynt inte åter kan sättas i omlopp eller lämnas in för utbetalning av ersättning.

3 Paketering av euromynt som inte är lämpliga för cirkulation

Enligt artikel 10 i EU:s myntförordning ska den fysiska eller juridiska person som lämnar in olämpliga euromynt för utbetalning av ersättning eller utbyte sortera dessa efter valör i standardiserade påsar eller lådor enligt följande:

- a) Påsarna eller lådorna ska innehålla:
 - 500 mynt i valörerna 2 euro och 1 euro,
 - 1 000 mynt i valörerna 0,50 euro, 0,20 euro och 0,10 euro,
 - 2 000 mynt i valörerna 0,05 euro, 0,02 euro och 0,01 euro,
 - för mindre mängder, 100 mynt i varje valör.
- b) Varje påse eller låda ska vara märkt med uppgifter om:
 - inlämnande fysisk eller juridisk person,
 - myntens värde och valör,
 - myntens vikt,

⁴ Europeiskt tekniskt och vetenskapligt centrum har inrättats genom kommissionens beslut 2005/37/EG och beslutet har senare ändrats genom kommissionens beslut (EU) 2017/1507. Länk till den konsoliderade texten: [Kommissionens beslut av den 29 oktober 2004 om inrättande av Europeiskt tekniskt och vetenskapligt centrum \(CTSE\) och om samordning av tekniska åtgärder för skydd av euromynt mot förfalskning \(2005/37/EG\).](#)

1.12.2021
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

- paketeringsdatum,
- påsens eller lådans nummer.

Den inlämnande fysiska eller juridiska personen ska tillhandahålla en paketeringslista över inlämnade påsar eller lådor. När mynt har behandlats med kemiska eller andra farliga ämnen ska standardförpackningarna åtföljas av en skriftlig förklaring som anger exakt vilka ämnen som har använts.

- c) Om det totala antalet euromynt som inte är lämpliga för cirkulation är mindre än vad som anges i punkt a, ska dessa mynt sorteras efter valör och får lämnas in i förpackningar som inte är standardiserade.

4 Hanteringsavgifter

Enligt 10 § i lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992) bestämmer Finlands Bank själv sina avgifter. I fråga om hanteringsavgifterna för euromynt som inte är lämpliga för cirkulation tillämpar Finlands Bank vad som föreskrivs i EU:s myntförordning.

Enligt artikel 9 i EU:s myntförordning ska en fysisk eller juridisk person som lämnar in euromynt för varje år och för varje valör slippa hanteringsavgift för högst ett kilo inlämnade euromynt som inte är lämpliga för cirkulation (exkl. yrkesmässiga aktörer inom kontantförsörjningen). Om denna begränsning överskrids får samtliga mynt som lämnas in avgiftsbeläggas. Transporter och relaterade kostnader ska betalas av den fysiska eller juridiska person som lämnar in euromynt.

En hanteringsavgift på 5 % av det nominella värdet får dras av vid utbetalning av ersättning för eller utbyte av de inlämnade euromynt som inte är lämpliga för cirkulation. Om hela påsen eller lådan med mynt kontrolleras enligt artikel 11.2 i EU:s myntförordning får till hanteringsavgiften läggas en ytterligare avgift på 15 % av de inlämnade euromyntens nominella värde. Denna ytterligare avgift kommer i enlighet med artikel 11.2 i fråga, om det efter kontrollerna fastställs anomalier eller om det fastställs avvikelser från paketeringen enligt artikel 10 och hela påsen eller lådan ska kontrolleras.

Om en enskild inlämning av mynt innehåller mynt som behandlats med kemiska eller andra farliga ämnen i sådan omfattning att de kan bedömas utgöra en hälsorisk för den personal som hanterar mynten, ska de avgifter som tas ut kompletteras med ytterligare en avgift motsvarande 20 % av de inlämnade euromyntens nominella värde.

1.12.2021
FB/FI-OBEGRÄNSAD TILLGÅNG
Offentlig

Därtill konstateras i artikel 11.3 i EU:s myntförordning att om mottagandet eller hanteringen av sådana euromynt utgör en hälsorisk för de som hanterar dem eller om en inlämning inte uppfyller standarderna för paketering eller märkning, får medlemsstaterna vägra att ta emot sådana mynt.

5 Inlämningsprocess

I Finland sköter kontantförsörjningsbolagen om räkningen och äkthetskontrollen av inlämnade euromynt med hjälp av myntsorteringsmaskiner.

Uppräkningscentralen ska förfara på följande sätt:

- 1) Säkerställa eurosedlarnas och euromyntens äkthet.
- 2) Se till att förfalskningar upptäcks.
- 3) Ta falska eurosedlar och euromynt ur omlopp.
- 4) Överlämna förfalskningarna till den behöriga nationella myndigheten, dvs. polisen.

Aktörer som yrkesmässigt hanterar kontanter är skyldiga att ta ur omlopp förfalskningar och mynt som de misstänker är förfalskningar med hot om straff. I lagen om straff för underlåtenhet att iaktta skyldigheter enligt rådets förordning om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning (1489/2011)⁵ finns i 1 § bestämmelser om vilka aktörer som omfattas av lagens tillämpningsområde och i 2 § konstateras följande:

”Den som i verksamhet som avses i 1 § uppsåtligen underlåter att iaktta vad som föreskrivs i artikel 6.1 i rådets förordning (EG) nr 1338/2001 om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning, sådan den lyder i rådets förordning (EG) nr 44/2009, om skyldighet att försäkra sig om att de eurosedlar och euromynt som tas emot är äkta och i övrigt se till att förfalskningar upptäcks samt om skyldighet att ta falska eurosedlar och euromynt ur omlopp och överlämna dem till myndigheterna, ska, om inte gärningen är ringa eller strängare straff för den föreskrivs någon annanstans i lag, för *brott mot skyldigheten att identifiera falska pengar* dömas till böter.”

6 Hantering av förfalskade och misstänkt förfalskade mynt i Finlands Bank

Om förfalskade mynt eller mynt som misstänks vara förfalskade lämnas in till Finlands Bank, överläter Finlands Bank dem till polisen för utredning. Ersättning betalas inte för sådana mynt.

⁵ Länk: [Lag om straff för underlåtenhet att iaktta skyldigheter enligt rådets förordning om fastställande av nödvändiga åtgärder för skydd av euron mot förfalskning \(1489/2011\)](#).